

Sygn. akt III Ca 1926/13

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Arkadia Wyraz – Wieczorek

Sędziowie: SO Barbara Braziewicz

SR (del.) Roman Troll (spr.)

Protokolant Kornelia Dziambor

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2014 r. na rozprawie

sprawy z wniosku Prokuratora Rejonowego w Zabrzu

z udziałem L. G. i Gminy Miejskiej w Z.

o zmianę postanowienia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po A. B.

na skutek apelacji uczestniczki postępowania L. G.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 18 września 2013 r., sygn. akt I Ns 462/10

postanawia:

1 oddalić apelację;

2 nie obciążać uczestniczki postępowania L. G. kosztami postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Roman Troll SSO Arkadia Wyraz – Wieczorek SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 1926/13

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 23 kwietnia 2010 roku Prokurator Rejonowy w Zabrzu wniósł o zmianę postanowienia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku A. B. wydanego przez Sąd Rejonowy w Zabrzu w dniu 12 lipca 2007 roku w sprawie I Ns 577/07 i stwierdzenie, że spadek po spadkodawczyni nabył w całości spadkobierca ustawowy. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że podstawą postanowienia Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 12 lipca 2007 roku był testament własnoręczny spadkodawczyni, a wnioskodawca w toku postępowania przygotowawczego prowadzonego w sprawie 1 Ds 206/09 ustalono, w oparciu o opinię biegłego, że testament ten nie został napisany przez spadkodawczynię, a więc postanowienie stwierdzające, że spadek po A. B. nabyła uczestniczka postępowania L. G. nie może się ostać.

Odnosząc się do wniosku uczestniczka postępowania L. G. wniosła o jego oddalenie, kwestionując opinię biegłego sporządzoną w postępowaniu karnym.

Uczestniczka postępowania Gmina Miejska Z. wniosła o uwzględnienie wniosku nie podnosząc żadnych zarzutów.

Sąd Rejonowy ustalił co następuje:

Spadkodawczyni A. B. zmarła w dniu 21 maja 2007 roku w Z. i tam też ostatnio stale zamieszkiwała. Prawomocnym postanowieniem z dnia 12 października 2007 roku w sprawie I Ns 577/07 Sąd Rejonowy w Zabrzcu stwierdził, że spadek po A. B. na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 5 kwietnia 2007 r. nabyła uczestniczka postępowania L. G..

Jednak testament z dnia 5 kwietnia 2007 r. nie został napisany ani podpisany przez spadkodawczynię A. B..

W chwili śmierci spadkodawczyni A. B. nie pozostawiła krewnych należących do kręgu spadkobierców ustawowych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w Zabrzcu, postanowieniem z dnia 18 września 2013 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 462/10, zmienił postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku wydane przez Sąd Rejonowy w Zabrzcu dnia 12 października 2007 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 577/07 po A. B. zmarłej 21 maja 2007 r. wskazując, iż jej spadkobiercą ustawowym z dobrodziejstwem inwentarza jest Gmina Miejska Z. (pkt 1), postanowił, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (pkt 2), a wydatkami obciążył Skarb Państwa (pkt 3).

W swoich rozważaniach Sąd Rejonowy podniósł, iż dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku (art. 679 § 1 kpc), a legitymacja wnioskodawcy wynika natomiast z art. 7 kpc. Zdaniem Sądu Rejonowego z przeprowadzonego w toku postępowania dowodu z opinii biegłego z zakresu badania pisma M. N. wynika jednoznacznie, że testament z dnia 5 kwietnia 2007 roku, który stanowił podstawę stwierdzenia nabycia spadku w sprawie I Ns 577/07 nie został napisany ani podpisany przez spadkodawczynię A. B., a więc nie mógł on stanowić podstawy dziedziczenia po zmarłej, przy czym opinia biegłego M. N. jest pełna, jasna i jednoznaczna w swych wnioskach, które pokrywają się także z ustalenia poczynionymi przez Prokuraturę Rejonową w Zabrzcu w postępowaniu przygotowawczym, a żadna ze stron nie zakwestionowała wniosków biegłego.

Poza tym spadkodawczyni A. B. nie pozostawiła krewnych należących do kręgu spadkobierców ustawowych, gdyż zmarła jako bezdzietna panna, nie miała rodzeństwa, a jej rodzice zmarli przed nią. Tym samym krąg ewentualnych spadkobierców ustawowych według przepisów obowiązujących w chwili śmierci spadkodawczyni został wyczerpany. Wezwanie spadkobierców przez ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym oraz dzienniku poczytnym na obszarze Polski (Dziennik Gazeta Prawna) było bezskuteczne.

W konsekwencji na podstawie art. 935 § 3 kc w brzmieniu obowiązującym na dzień śmierci spadkodawczyni całość spadku po niej nabyła Gmina Miejska Z.. Zgodnie z art. 1023 § 1 kc nabycie spadku nastąpiło z dobrodziejstwem inwentarza.

Orzeczenie o kosztach oparto o art. 520 § 1 kpc, a wyłożonymi tymczasowo wydatkami Sąd Rejonowy obciążył ostatecznie Skarb Państwa.

Apelację od tego orzeczenia złożyła uczestniczka L. G. zaskarżając postanowienie w całości i zarzucając mu sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że w sprawie zachodzą przesłanki do zmiany prawomocnego postanowienia pomimo tego, że zdaniem uczestniczki testament z dnia 5 kwietnia 2007 r. wyrażał rzeczywistą, ostatnią wolę A. B..

Podnosząc takie zarzuty uczestniczka wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji oraz o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego na rzecz uczestniczki.

W uzasadnieniu wskazała, że orzeczenie jest dla niej krzywdzące. Podniosła także, że nie posiadała wiedzy o sporządzeniu przez A. B. testamentu, w którym zapisała jej majątek, a wniosek o stwierdzenie nabycia spadku złożyła będąc w dobrej wierze i ufając, że testament ten stanowi rzeczywistą wolę spadkodawczyni, dlatego też wydano

postanowienie w sprawie I Ns 577/07. Obecne postanowienie zostało wydane po upływie 6 lat od poprzedniego, a uczestniczka opiekowała się spadkodawczynią jako jej daleka krewna, gdyż bliższej rodziny nie posiadała. Ponadto wskazała, że kwestionuje ustalenia sądu wskazujące, że testament nie został napisany ani podpisany przez spadkodawczynię, nie zgadza się z wnioskami opinii biegłych w tym zakresie. Przecież z jednej opinii wynika, że uczestniczka nie była autorem tego testamentu ani się pod nim nie podpisała. Poza tym wskazała, że nikt oprócz spadkodawczyni nie mógł sporządzić tego testamentu, a jej zdaniem testament został sporządzony przez bliżej nieokreśloną osobę na polecenie spadkodawczyni i był zgodny z jej ostatnią wolą.

Odpowiedź na apelację złożyła uczestniczka Gmina Z. wnosząc o jej oddalenie i zasądzenie od uczestniczki L. G. na rzecz Gminy Z. kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu w skazała, że zarzuty apelacji są całkowicie nietrafne, gdyż z samej apelacji wynika, że spadkodawczyni nie sporządziła testamentu tylko zrobił to ktoś inny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i dlatego został oddalona.

Sąd Rejonowy w Zabrzu prawidłowo ustalił stan faktyczny i jako taki Sąd Okręgowy uznaje go jako własny. Zarówno w toku postępowania przygotowawczego, jak i w toku postępowania rozpoznawczego ustalono, że spadkodawczyni nie napisała własnoręcznie i nie podpisała testamentu z dnia 5 kwietnia 2007 r., a opinia biegłego M. N. nie była przez nikogo kwestionowana. Poza tym opinia ta w sposób prawidłowy, wszechstronny i logiczny oceniła zebrany materiał grafologiczny, a to oryginał testamentu z dnia 5 kwietnia 2007 r. z materiałem porównawczym pochodzącym z Powiatowego Urzędu Pracy w Z., wniosku o wydanie dowodu osobistego, dokumentacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, dokumentacji w aktach (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, a który zawiera pisma sporządzane lub podpisane przez spadkodawczynię. W opinii biegły wyraźnie stwierdził, iż spadkodawczyni w kilku ostatnich latach swego życia nie była w stanie nakreślić nawet kilkuwersowego zapisu, a realne okazywało się podpisywanie przez nią parafami, wytworami z ich pogranicza, najczęściej jednoczłonowymi (samo nazwisko), a podpisy pełne dwuczłonowe należały u spadkodawczyni do rzadkości, zaś podpisy porównawcze z 2006 r. posiadały już silne dewiacje w przebiegach modelujących je odcinków graficznych. Biegły w swych badaniach posłużył się metodą graficzno – porównawczą, analizując pismo spadkodawczyni pod kątem kilkunastu zespołów cech ogólnych i szczególnych zjawisk graficznych, takich jak: topograficzne, grafometryczne, proporcji, nachylenia, impulsu, nacisku, rozpędu, wiązaniowe, mutacji liter oraz znaków, strukturalne, powtarzalne, kierunków i form adiustacji początkowej plus końcowej, par- oraz aparalelizmu grammowego i lingwistyczne. Cechy zaledwie podobne, a nawet zgodne w przebadanym materiale ujawniły się marginalnie i to zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym, a to wyraźnie prowadzi do wniosku, iż spadkodawczyni nie napisała ani nie podpisała testamentu z dnia 5 kwietnia 2007 r. Jednocześnie uczestniczka L. G., w toku jej przesłuchania wskazała, że nie wie kto mógł sporządzić testament z dnia 5 kwietnia 2007 r. /k. 49/.

Sąd Rejonowy zastosował także prawidłowy przepis prawa materialnego wskazujący na dziedziczenie ustawowe, gdyż spadkodawczyni zmarła 21 maja 2007 r., dlatego też do dziedziczenia ustawowego, przy braku krewnych uprawnionych do dziedziczenia z mocy ustawy (spadkodawczyni nie miała zstępnych ani rodzeństwa, a jej rodzice zmarli przed nią) i małżonka, stosuje się art. 935 § 3 kc w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 49, poz 408). Należy także podkreślić, iż ustalenie, że nabycie nastąpiło z dobrodziejstwem inwentarza ma swoją podstawę w art. 1023 § 2 kc w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw.

W rozpoznawanej sprawie istotne znaczenie miało to, czy spadkodawczyni sporządziła testament własnoręczny, gdyż w przypadku jego sporządzenia do dziedziczenia musi dojść na jego podstawie (por. art. 926 § 2 kc w związku z art. 949 § 1 kc). Według prawidłowych ustaleń dokonanych przez Sąd Rejonowy spadkodawczyni nie sporządziła testamentu własnoręcznego z dnia 5 kwietnia 2007 r., a zatem nie mogło dojść do dziedziczenia na podstawie testamentu, tylko do dziedziczenia ustawowego. Te ustalenia pozostają w zgodności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, a żadnego znaczenia w tym zakresie nie ma wola spadkodawczyni skoro nie sporządziła ona własnoręcznie testamentu.

Jednocześnie w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po A. B. prowadzonego z wniosku L. G., w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Zabrze o sygn. akt I Ns 577/07, nikt oprócz wnioskodawczyni nie brał udziału, nie wykonano także ogłoszenia. Nie może więc budzić wątpliwości złożenie wniosku przez Prokuratora Rejonowego w Zabrze o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku, gdyż z mocy art. 7 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc wymaga tego ochrona praworządności i interesu społecznego, ponieważ w toku postępowania przygotowawczego ustalono, że testament z dnia 5 kwietnia 2007 r. nie został napisany przez spadkodawczynię A. B., a w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu oprócz L. G. nikt inny nie uczestniczył. Dlatego też na podstawie art. 679 § 1 i 2 kpc w związku z art. 7 kpc i art. 13 § 2 kpc Prokurator mógł złożyć wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po A. B., dodać należy, że w swoim wniosku wskazał także spadkobiercę ustawowego – gminę ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawczyni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2000 r. w sprawie o sygn. akt IV CKN 470/00, opublik. w Lex 52484).

Jednocześnie do dnia rozpoznania apelacji nie pojawił się żaden nowy uczestnik postępowania, pomimo dokonania ogłoszenia, który mógłby spełniać kryteria spadkobiercy ustawowego po A. B..

Podniesione w apelacji zarzuty są więc bezpodstawne i dlatego apelacja, na podstawie art. 385 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc, art. 679 kpc i art. 935 § 3 kc w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw oraz 1023 § 2 kc w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, musiała zostać oddalona.

Orzeczenie o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 2 kpc biorąc pod uwagę, że L. G. w żaden sposób nie brała udziału w sporządzeniu testamentu własnoręcznego i sama nie wiedziała kto ten testament sporządził, dlatego też nie należy się Gminie Z. zwrot kosztów postępowania odwoławczego od tej uczestniczki.

SSR(del.) Roman Troll SSO Arkadia Wyraz – Wieczorek SSO Barbara Braziewicz